

Ενότητα 8^η Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς

Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ	Λέγεται λοιπόν ότι στη Σικελία
(εἶ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν, ἀλλ' ἀρμόσει	(γιατί αν και μοιάζει με μύθο, ταιριάζει όμως
καὶ ὑμῖν ἅπασιν τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι)	να τον ακούσετε και εσεῖς ὅλοι οι νεότεροι)
ἐκ τῆς Αἴτνης ρύακα πυρὸς γενέσθαι·	ξεχύθηκε πύρινο ποτάμι από την Αίτνα·
τοῦτον δὲ ρεῖν φασιν ἐπὶ τὴν ἄλλην χώραν,	αυτό λοιπόν λένε ότι ἔρεε προς την υπόλοιπη χώρα,
καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων.	και μάλιστα προς κάποια πόλη από αυτές που βρίσκονταν εκεί.
Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμήσαι πρὸς φυγὴν,	[Λένε ακόμη], ότι οι ἄλλοι ὀρμησαν να φύγουν
τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας,	ζητώντας τη σωτηρία τους,
ἓνα δὲ τινα τῶν νεωτέρων,	ένας όμως από τους νεότερους,
ὀρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα	επειδὴ ἔβλεπε ότι ο πατέρας του ἦταν γέρος
καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν,	και δε θα μπορούσε να φύγει,
ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον, ὑπὸ τοῦ πυρός,	και ότι θα παγιδευόταν από τη φωτιά,
ἀράμενον φέρειν.	αφού τον σήκωσε στους ώμους του, τον μετέφερε.
Φορτίου δ' οἶμαι, προσγενομένου καὶ αὐτός ἐγκατελήφθη.	Επειδὴ όμως, ὅπως νομίζω, προστέθηκε φορτίο, αποκλείστηκε και ο ἴδιος.
Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ θεῖον,	Από αυτό το γεγονός αξίζει να προσέξουμε ότι το θεῖο
ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει.	δείχνει συμπάθεια στους αγαθοὺς (ενάρετους) ανθρώπους.
Λέγεται γὰρ κύκλῳ τὸν τόπον ἐκεῖνον	Γιατί, λέγεται ότι στον τόπο εκείνο κυκλικά
περιρρυῆναι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους μόνους,	έτρεξε η λάβα και σώθηκαν μόνο αυτοί,
ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν	από τους οποίους και η τοποθεσία ακόμη και σήμερα
προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χώρον·	ονομάζεται «χώρος των ευσεβῶν»·
τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους	αντίθετα εκείνοι που ἔφυγαν γρήγορα
καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας,	εγκαταλείποντας τους γονεῖς τους,
ἅπαντας ἀπολέσθαι	χάθηκαν ὅλοι.

Αντιστοιχίσε τις ερωτήσεις της αριστερής στήλης με τις απαντήσεις της δεξιάς στήλης.

Τι λέγεται πως έγινε στη Σικελία;	☐	☐	ἀλλ' ἀρμόσει καὶ ὑμῖν ἅπασι τοῖς νεωτέροις ἀκοῦσαι
Αν και με τι μοιάζει αυτή η ιστορία;	☐	☐	ἐκ τῆς Αἴτνης ρύακα πυρός γενέσθαι.
τι είναι σωστό για όλους εσάς τους νεότερους;	☐	☐	εἰ γὰρ καὶ μυθωδέστερόν ἐστιν,

Τι λένε λοιπόν για τον «ρύακα πυρός»;	☐	☐	καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων.
και μάλιστα προς τα πού;	☐	☐	τοῦτον δὲ ρεῖν φασιν ἐπὶ τὴν ἄλλην χώραν,
Τι λένε για τους άλλους;	☐	☐	τὴν αὐτῶν σωτηρίαν ζητοῦντας,
για ποιο λόγο;	☐	☐	Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὀρμῆσαι πρὸς φυγὴν,

Τι έκανε ένας από τους νεότερους;	☐	☐	καὶ οὐχὶ δυνάμενον ἀποχωρεῖν, ἀλλὰ ἐγκαταλαμβανόμενον,
τι έπαθε ο πατέρας του;	☐	☐	Φορτίου δ', οἶμαι, προσγενομένου
Τότε, τι έκανε;	☐	☐	ὀρῶντα τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα
Ποια ήταν η συνέπεια της απόφασής του;	☐	☐	ἀράμενον φέρειν.
Και τι έπαθε κι ο ίδιος;	☐	☐	ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς ἔχει.
Τι αξίζει, λοιπόν, «θεωρῆσαι τὸ θεῖον»;	☐	☐	καὶ αὐτός ἐγκατελήφθη.

Πώς κύλησε η λάβα σ' εκείνον τον τόπο;	☐	☐	προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χῶρον.
και ποιοι σώθηκαν;	☐	☐	Λέγεται γὰρ κύκλω τὸν τόπον ἐκεῖνον περιρρυῆναι τὸ πῦρ
Από αυτούς πώς ονομάζεται η τοποθεσία ακόμη και σήμερα;	☐	☐	ἅπαντας ἀπολέσθαι.
Οι άλλοι πώς έφυγαν;	☐	☐	καὶ σωθῆναι τούτους μόνους,
Τι έκαναν τους γονεῖς τους;	☐	☐	καὶ τοὺς ἑαυτῶν γονεάς ἐγκαταλιπόντας,
Σώθηκαν τελικά;	☐	☐	τοὺς δὲ ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους

Ι. Παθητικοί χρόνοι φωνηεντόληκτων και αφωνόληκτων ρημάτων

Στην α.ε. τα ρήματα στη μέση και παθητική διάθεση έχουν τις ίδιες καταλήξεις. Εξάιρεση αποτελούν ο μέλλοντας και ο αόριστος, που σχηματίζουν διαφορετικούς τύπους στην παθητική διάθεση· μάλιστα μερικά ρήματα σχηματίζουν δύο ζεύγη παθητικών χρόνων, τους πρώτους (α΄) και τους δεύτερους (β΄) παθητικούς χρόνους.

1. Α΄ παθητικός μέλλοντας

Θέμα ρήματος ▼	πρόσφυμα -θη-	καταλήξεις μέσης φωνής μέλλοντα ▼
οριστική	λυ - θή	- σομαι
ευκτική	λυ - θη	- σοίμην
απαρέμφατο	λυ - θή	- σεσθαι
μετοχή	λυ - θη	- σόμενος
	λυ - θη	- σομένη
	λυ - θη	- σόμενον

Οριστική	Ευκτική
λυ-θή-σομαι	λυ-θη-σοίμην
λυ-θή-σει	λυ-θή-σοιο
λυ-θή-σεται	λυ-θή-σοιτο
λυ-θη-σόμεθα	λυ-θη-σοίμεθα
λυ-θή-σεσθε	λυ-θή-σοισθε
λυ-θή-σονται	λυ-θή-σοιντο
Απαρέμφατο	λυ-θή-σεσθαι

Μετοχή	λυ-θη-σόμενος λυ-θη-σομένη λυ-θη-σόμενον
---------------	--

2. Α΄ παθητικός αόριστος

αύξηση ▼	θέμα ρήματος ▼	πρόσφυμα -θη ▼				
οριστική	έ- σώ	- θη	- ν ←			καταλήξεις

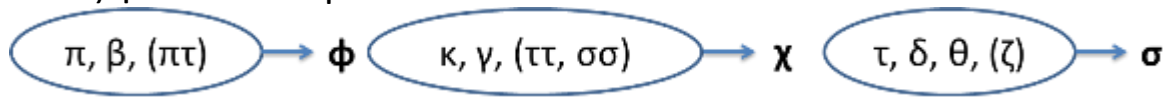
Κλίση

οριστική	υποτακτική	ευκτική	προστακτική
έ-σώ-θη-ν	σω-θῶ	σω-θείη-ν	—
έ-σώ-θη-ς	σω-θῆ-ς	σω-θείη-ς	σώ-θη-τι
έ-σώ-θη	σω-θῆ	σω-θείη	σω-θή-τω
έ-σώ-θη-μεν	σω-θῶ-μεν	σω-θείη-μεν, σω-θειῖ-μεν	—
έ-σώ-θη-τε	σω-θῆ-τε	σω-θείη-τε, σω-θειῖ-τε	σώ-θη-τε
έ-σώ-θη-σαν	σω-θῶ-σι	σω-θείη-σαν, σω-θειῖ-εν	σω-θέ-ντων, σω-θή-τωσαν
απαρέμφατο	σω-θῆ-ναι	μετοχή	σω-θείς, σω-θειῖσα, σω-θέν

Παρατηρήσεις

◆ Τα **αφωνόληκτα** ρήματα ακολουθούν τους ίδιους κανόνες σχηματισμού και την ίδια κλίση στον παθητικό μέλλοντα και αόριστο, αλλά μεταβάλλουν τον

χαρακτήρα τους μπροστά από το -θ- του χρονικού προσφύματος -θη-/-θε-, όπως φαίνεται παρακάτω:

π.χ. λείπομαι → (θ. λειπ-) λει**φ**θήσομαι, ἐλεί**φ**θην

λαμβάνομαι → (θ. λαβ-) ἐλή**φ**θην

κηρύττομαι → (θ. κηρυκ-) κηρυ**χ**θήσομαι, ἐκηρύ**χ**θην

πείθομαι → (θ. πειθ-) πει**σ**θήσομαι, ἐπεί**σ**θην

♦ **Μερικά ρήματα** σχηματίζουν τον παθητικό μέλλοντα και αόριστο α' με την προσθήκη ενός -σ- πριν από το πρόσφυμα -θη-, παρόλο που δεν είναι οδοντικόληκτα, π.χ.

ἀκούομαι → ἀκου**σ**θήσομαι, ἠκού**σ**θην

κελεύομαι → κελευ**σ**θήσομαι, ἐκελεύ**σ**θην

Βρες τις 22 λέξεις που είναι τύποι παθητικού μέλλοντα ή αορίστου (α' ή β'):

Ἄρπαγή Περσεφόνης.

Περσεφόνη θυγάτηρ Δήμητρος ἦν. Παιδευθεῖσα δὲ καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπ' αὐτῆς λαμπρῶς καλλίστη καὶ σωφρονεστάτη τῶν παρθένων ἐγένετο. Ταύτην Πλούτων γυναικὰ ἠβουλήθη λαβεῖν. Πορευθεὶς οὖν πρὸς τὸν Δία, τὸν ἀδελφόν, εἶπεν αὐτῷ· «Ζεῦ, βούλομαι Περσεφόνην γυναικὰ ἀρπάσαι». Ἔλεγε δ' ὅτι τοῦ ἔργου τούτου οὐδέποτε ἀπαλλαγῆσοιτο. Ζεὺς δὲ πεισθεὶς ἐπιτρέπει τοῦτο τῷ Πλούτῳ. Συλλεγεῖσαι οὖν ποτε αἱ παρθένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐπορεύθησαν ἄνθη συλλέξουσαι. Περσεφόνη δ' ἀπαλλαγεῖσα τῶν ἄλλων συνήθροισεν ἄνθη. Αἴφνης ἡ γῆ διασχιθεῖσα τὴν Περσεφόνην κατέπιε· πράγματι δ' ὅμως αὕτη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖσα εἰς Ἄδου ἤχθη. Αἱ ἄλλαι παρθένοι διασωθεῖσαι οἴκαδε ἐνόμισαν ταύτην εἰς βάραθρον κατακρημνισθῆναι. Δημήτηρ δὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας περιάγουσα ἀνημμέναις λαμπάσι τὴν θυγατέρα οὐχ ἠύρισκεν. Ἐπεὶ δ' ἐμηνύθη αὐτῇ ὑπὸ ἐρμηνέων ὅτι Περσεφόνη ὑπὸ Πλούτωνος ἀρπαγεῖη, προσῆλθε τῷ Διὶ κλαίουσα καὶ εἶπεν αὐτῷ· «Ζεῦ πάτερ, πῶς ἂν ἡσθείην καὶ τερφθείην ἐν τῷ βίῳ, εἰ τὸ λοιπὸν ἀναγκασθείην διάγειν ἄνευ τῆς θυγατρός;» Ζεὺς δὲ μεταπεμψάμενος Πλούτωνα λέγει αὐτῷ· «Ἦ Πλούτων, ἡ Περσεφόνη τὸ ἡμισυ μὲν τοῦ ἔτους μενέτω παρὰ σοί, τὸ δ' ἕτερον παρὰ τῆ μητρὶ. Πορεύθητι οὖν, Περσεφόνη, πρὸς τὴν μητέρα». Οὕτω Ζεὺς νομίσας τὸν τε Πλούτωνα ἡσθήσεσθαι καὶ τὴν Δήμητρα ἀνακουφισθήσεσθαι τὰ κατὰ Περσεφόνην ἔταξεν.